

Rettelsesblad

Erstatter beslutningsforslag af 2. februar 2022

(Der er foretaget rettelser som følge af ressortændringer i Naalakkersuisut)

Naalakkersuisut fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsorden for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Udkast til Forslag til Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og lov om statens tjenestemænd i Grønland (Digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v.)
(Naalakkersuisoq for Råstoffer og Justitsområdet)

Begrundelse

Lovforslaget er udarbejdet som led i regeringens og Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland. Lovforslaget indeholder navnlig en række ændringer af retsplejelov for Grønland, der har til formål at effektivisere behandlingen af kriminalsager.

De vigtigste hovedelementer i lovforslaget er følgende:

Lovforslaget har for det første til formål at indføre hjemmel til, at der kan anvendes digital kommunikation i kriminalretsplejen, svarende til bestemmelsen i § 148 c i den danske retsplejelov. Denne del af lovforslaget bygger på en anbefaling fra Rådet for Grønlands Retsvæsen.

Lovforslaget har for det andet til formål at indføre regler om behandling af tilståelsessager, således at der kan afsiges såkaldte straksdomme.

Naalakkersuisut har således fremsat ønske om, at der i retsplejelov for Grønland indsættes regler om behandling af tilståelsessager, herunder at der indsættes hjemmel til straks at fremme en kriminalsag – hvor domsmænd ellers skulle have medvirket – til dom, hvis sigtede afgiver en uforbeholden tilståelse.

Med lovforslaget lægges der derfor op til, at der indføres et nyt afsnit i retsplejeloven, som indeholder reglerne for tilståelsessager og for udenretlig bødevedtagelse svarende til kapitel 76 i den danske retsplejelov. Der lægges i den forbindelse bl.a. op til, at der skabes hjemmel til at udvide muligheden for at vedtage og betale en bøde på stedet. Dette bygger på en ændring af den danske retsplejelov, som blev gennemført ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i straffesager).

Lovforslaget har for det tredje til formål at udvide adgangen til at afsige udeblivelsesdomme i kriminalsager. Udvidelsen af reglerne bygger navnlig på en ændring af den danske retsplejelov, der blev gennemført ved lov nr. 203 af 28. februar 2017 om ændring af retsplejeloven, lov om

fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om elektroniske kommunikationsnet- og tjenester (Udeblivelsesdomme, forkyndelse og anvendelse af digital kommunikation i straffesager m.v.).

Den foreslåede ændring medfører, at domstolene i sager, hvor der ikke er tale om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, ikke blot kan, men skal behandle kriminalsagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald.

Ændringen indebærer endvidere, at det fremover bliver muligt uden tiltaltes samtykke at fremme en hovedforhandling til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 453, stk. 3, selv om det skønnes, at der kan blive tale om anstaltsanbringelse (dog maksimalt 6 måneder). Der indføres i den forbindelse en ordning med obligatorisk forsvarerbeskikkelse i sager, der fremmes efter § 453, stk. 3, nr. 4, hvor der er spørgsmål om anstaltsanbringelse, ligesom der indføres regler om genoptagelse af sager, der er fremmet efter § 453, stk. 3.

Det bemærkes for god ordens skyld, at den danske retsplejelovs § 855 og § 897 efterfølgende er ændret ved lov nr. 1169 af 8. juni 2021. Dette er der imidlertid ikke taget højde for i nærværende lovforslag, som er udarbejdet, inden den pågældende lovændring blev vedtaget i Folketinget.

Lovforslaget har for det fjerde til formål at ændre lov om statens tjenestemænd i Grønland med henblik på at hæve den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister ved Grønlands retsvæsen fra 65 år til 70 år samt at indføre en tilsvarende pligtig afgangsalder for kredsdommere. I dag er der ingen pligtig afgangsalder for kredsdommere. Ændringen indebærer, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister samt kredsdommere fremover vil skulle afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år. Dette svarer til reglerne om pligtig afgangsalder for dommere m.v. i Danmark.

Årsagen til, at man har en pligtig afgangsalder for særligt denne gruppe af tjenestemandsansatte, skal findes i, at dommere alene kan afsættes ved dom. Det betyder, at hvis en dommer er svækket af alder, som påvirker dommerens afgørelser, vil dommeren kunne fortsætte, indtil Den Særlige Klageret har truffet afgørelse om suspension eller afskedigelse. Det vil kunne have vidtrækkende konsekvenser for de borgere og virksomheder, der er involveret i en retssag.

Forslaget vil derimod ikke berøre retten for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister og kredsdommere til at gå på alderspension fra udgangen af den måned, hvori de fylder 60 år i henhold til lov om pension til statens tjenestemænd i Grønland. Samtidig vil forslaget betyde, at dommere og andre tjenestemandsansatte jurister og kredsdommere ved fortsat ansættelse ud over 65-års-alderen vil oppebære løn og i takt hermed optjene yderligere pensionsalder, hvis de ikke har opnået den højeste pensionsalder på 37 år.

Bemærkninger fra Naalakkersuisut til udkastet

En effektivisering af behandlingen af kriminalsager vil være til gavn for både ofre og gerningsperson. Jo hurtigere en sag bliver behandlet, jo hurtigere kan de involverede parter komme videre og om nødvendigt få den rette behandling.

På den baggrund har det været et ønske fra Naalakkersuisut at indføre regler om såvel tilståelsessager som udeblivelsesdomme, således at retssager ikke trækker unødigt langt ud.

Ved tilståelsessager åbnes der nu mulighed for, at man kan få afgjort sin sag uden indkaldelse af domsmænd, hvis man erkender forbrydelsen, og erkendelsen i øvrigt underbygges af oplysningerne i sagen. Det vil også betyde, at der vil kunne afsiges straksdomme i forbindelse med en fremstilling for en dommer i grundlovsforhør, således at man undgår lange tilbageholdelsesperioder, indtil en sag kan afgøres med domsmænd. På denne måde kan gerningspersonen få sin afgørelse med det samme og gå direkte til afsoning, hvis der er grundlag for tilbageholdelse.

Med udeblivelsesdomme gives der mulighed for at afgøre en sag, uden at den tiltalte er til stede, under nærmere angivne omstændigheder. Det vil betyde, at sager ikke trækker i langdrag, fordi den tiltalte ikke ønsker at møde op, og dermed vil vidner og andre aktører i retten ikke skulle indkaldes forgæves til retsmøder, der bliver aflyst, når tiltalte udebliver.

Endelig ændres den pligtige afgangsalder for dommere fra 65 år til 70, ligesom kredsdommerne bliver omfattet af ordningen. Det betyder, at det er muligt for en dommer, der ønsker at fortsætte sit virke, til pågældende fylder 70 år, har mulighed for dette. Det skal understreges, at det ikke er en pligt men en mulighed. Til gengæld er det ikke en mulighed at fortsætte sit virke efter det fyldte 70. år, som det er i dag for kredsdommere.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen.

Høring

Justitsministeriet har stået for høringsprocessen, hvor relevante grønlandske myndigheder har været inddraget. Forslaget har været i høring i perioden fra den 19. januar 2021 til den 16. februar 2021.

Bilag

1. Resumé af Udkast til Forslag til Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og lov om statens tjenestemænd i Grønland
2. Udkast til Forslag til Lov om ændring af retsplejelov for Grønland og lov om statens tjenestemænd i Grønland
3. Kommenteret høringsoversigt